

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ФАКУЛТЕТ БЕЗБЈЕДНОСНИХ НАУКА
FACULTY OF SECURITY SCIENCE

Број: 27/3. 616/ 3 / 20

Датум: 29.06.2020. године

На основу члана 71. Закона о високом образовању (Службени гласник Републике Српске 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15 90/16, 31/18, 26/19 и 40/20) и члана 54. Статута Универзитета у Бањој Луци, члана 43. и 44. Правила студирања на I и II циклусу на Универзитету у Бањој Луци и Правилник о пријави, садржају, поступку израде и одбране завршног рада на другом циклусу студија на Факултета безбједносних наука, Наставно-научно вијеће Факултета безбједносних наука на 7. електронској сједници одржаној дана 29. јуна 2020. године *д о н и ј е л о*

ОДЛУКУ
о усвајању Извјештаја комисије за оцјену и одбрану мастер рада
Гордана Милошевића

I

Усваја се Извјештај Комисије за оцјену и одбрану мастер рада Гордана Милошевића: „Утицај пошумљавања на еколошку безбједност у Републици Српској“.

II

Кандидат може приступити одбрани завршног рада након што Наставно-научно вијеће усвоји извјештај о завршном раду и након што положи све предмете из студијског програма које похађа на другом циклусу, односно испуни све остале обавезе из студијског програма.

III

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Достављено

1. Материјали ННВ;
2. Студентска служба;
3. РСП (др Велибору Лалићу);
4. а/а.

ПРЕДСЈЕДНИК
НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВИЈЕЋА
доц. др Предраг Ђеранић

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЈЕЋУ

ФАКУЛТЕТА БЕЗБЈЕДНОСНИХ НАУКА УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ
ЗАВРШНОГ МАСТЕР РАДА

Одлуком Вијећа студијског програма мастер студија „Управљање безбједносним ризицима природних катастрофа“ Факултета безбједносних наука од 21. 02. 2020. год. одобрена је тема за израду и одбрану мастер рада кандидата Гордана Милошевића под насловом: „Утицај пошумљавања на еколошку безбједност у Републици Српској“ и за ментора именована проф. др Јасмина Гачић. Наставно-научно вијеће Факултета безбједносних наука на седници одржаној 16. 06. 2020. усвојило је Одлуку о формирању Комисије за оцену и одбрану мастер рада студента Гордана Милошевића. За чланове Комисије именовани су:

- 1). проф. др Јасмина Гачић, Факултет безбедности Универзитета у Београду, ментор;
- 2). доц. др Предраг Ђеранић Факултет безбједносних наука Универзитета у Бањој Луци, предсједник комисије;
- 3). доц. др Велибор Лалић, Факултет безбједносних наука Универзитета у Бањој Луци, члан.
- 4). доц. др Драгомир Јовичић, Факултет безбједносних наука Универзитета у Бањој Луци, члан.

Комисија извештава Наставно-научно вијеће и Вијеће студијског програма мастер студија „Управљање безбједносним ризицима природних катастрофа“ Факултета безбједносних наука да је кандидат Гордан Милошевић предао готов завршни рад у електронској форми у складу са Правилником о пријави и изради завршног рада на другом циклусу студија на Факултету безбједносних наука.

I Опис мастер рада

Мастер рад кандидата Гордана Милошевића под насловом: „Утицај пошумљавања на еколошку безбедност у Републици Српској“ написан је на 69 страна компјутерски обрађеног текста укључујући и попис библиографских јединица и фотографија. Садржјај мастер рада обухвата: увод, 4 поглавља, закључак и попис литературе (39 библиографске јединице).

II Оцена завршног мастер рада

Циљ рада је испитати повезаност пошумљавања и еколошке безбедности у Републици Српској.

У уводу кандидат даје опис и анализу значаја шумских ресурса као биотичке компоненте животне средине, њихове улоге у укупном биодиверзитету на глобалном нивоу. Кандидат описује да су се на регионалном нивоу под утицајем бројних фактора - пораста броја становника, појаве нових насеља, потреба за ширењем обрадивих површина, нерационалном експлоатацијом дрвета и колонијалним односом са шумом, површине под шумама смањила за половину. Због неодговорног односа и недостатка мера заштите дошло је до дестабилизације шумских екосистема, а шума у целини постала је рањива на штетне ефекте бројних фактора абиотске и биотске природе. Република Српска је својим већим делом прекривена природним шумама које су у основи носиоци биолошког диверзитета тих простора. Шуме у Републици Српској обилују различитим врстама и великим генетичким потенцијалом, а шумарство у држави има непроцењив значај, не само у погледу економског развоја и социјалне сигурности, већ и еколошких функција садржаних у очувању највреднијих шумских екосистема југоисточне Европе.

У првом делу истраживања кандидат наводи кључне елементе који представљају полазиште у истраживању - проблем и предмет истраживања као и теоријски приступ - преглед досадашњих значајних истраживања у овој области. Кандидат описује и анализира оправданост и циљеве истраживања (научни и практични циљ), хипотетички оквир истраживања (опште и посебне хипотезе), методолошки оквир истраживања у коме су приказане методе истраживања и извори података.

У другом делу истраживања кандидат кроз различита поглавља сагледава развој и значај тематике којом се у истраживању бави. У поглављу „Појам екологије“ описује генезу и значај ове научне дисциплине, као и фазе у њеном развоју: Проучавање животне средине појединачних врста, Проучавање екосистема, Проучавање међуутицаја екосистема, Проучавање биосфере, Проучавање човека у биосфери. У следећем поглављу које носи назив „Пошумљавање“ кандидат објашњава његов историјски контекст, на глобалном, а нарочито на нивоу Републике Српске. Кроз поглавље „Политички и законодавни оквир“ кандидат анализира кључна нормативноправна документа у оквиру шумарства, заштите

животне средине на нивоу федерације, затим на националном нивоу – законодавство Републике Српске везано за сектор шумарства : Закон о пумама, Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа, Закон о ловству, Закон о заштити здравља биља у Републици Српској, Закон о заштити природе, Закон о запитти животне средине, Закон о националним парковима Закон о јавним набавкама Босне и Херцеговине, Закон о концесијама , Закон о јавним предузећима и Закон о привредним друштвима. Важан део овог поглавља јесу подпоглавља у којима кандидат представља стање шума и шумског земљишта у Републици Српској - Станје површина шума и шумског земљишта, Геолошко-педолошке карактеристике, Климатске карактеристике, Семенско-расадничка производња. Поглавље које се бави аспектом безбедности у овом делу истраживања у највећој мери посвећено је анализи концепта еколошке безбедности (*ecological security*) и његовог диференцирања од појма и концепта безбедност животне средине (*environmental security*). Док безбедност животне средине означава претњу еколошке деградације за политичку стабилност, еколошка безбедност означава стварање услова у којима физичко окружење заједнице омогућава задовољавање потреба становништва без смањења природних резерви.

У четвртом подпоглављу кандидат се бави анализом угрожавања еколошке безбедности – са аспекта теме којом се бави-шумским пожарима, као и ерозионим процесима и улогом вегетације у њиховом заустављању.

Посебан део истраживања представљају резултати истраживања и дискусија. Кандидат наглашава да је током истраживања доказано да шуме пружају многобројне и разноврсне користи које се, према ФАО-у, разврставају се на: производе од дрвета, недрвне производе шума и услужне користи од шума. Шуме и шумска земљишта пружају могућност развоја и других делатности које се према критеријумима FAO у IUFRO подводе под „Аграрно шумарство. Шумарство и прерада дрвета вежу за себе око 6,5% запосленог становништва Републике Српске и са истим процентом учествују у БНД. Годишње се у шумама Републике Српске произведе око 1.958.000 m³ различитих дрвних сортимената. Еколошке и социјалне функције шума имају огроман значај за одрживи развој друштва, глобално и локално, као и улогу у побољшању квалитета живота, како у руралним и планинским подручјима, тако и у урбаним срединама. Сви природни ресурси Републике Српске, флора и фауна, природне лепоте које се заједнички користе као објекти од посебне културне и историјске вредности, дефинисани су законом и представљају добра од заједничког интереса за Републику Српску те морају да имају посебну заштиту. Станје шума представља резултат различитих фактора: промене површине под шумом, комерцијалних сеча, шумских пожара, временских екстрема и промене климе, аерозагађења, напада инсеката, патогених гљива, промена услова земљишта, ерозије земљишта и других. Заштита биодиверзитета, везивање угљеника, рекреација и управљање сливовима су међу најзначајнијим еколошким и социјалним функцијама шума.

И поред најстручније извођеног поступка природног обнављања шума дешава се да подмладна површина није потпуно подмлађена, било да бројност подмлатка није задовољавајућа или су дијелови сјечине неподмлађени. Тада се мора приступити попуњавању необновљених или недовољно обновљењих делова сечине. Чисте букове шуме, букове шуме са храстом, букове шуме са јелом заузимају врло широко хоризонтално и вертикално рас прострањење на подручју Републике Српске. Тако широк распон у хоризонталном и вертикалном рас прострањењу нема ни једна друга наша врста, што указује на изузетно велики значај ове врсте. Из тих разлога, тој врсти, и овом приликом треба посветити посебну пажњу. Пошумљавање голети, односно подизање шумских култура на голетима најбоље је чинити са аутохтоним врстама које и припадају климарегионалним заједницама.

У закључним разматрањима кандидат даје закључак да на основу досадашњих научних истраживања можемо да закључимо да током последњих неколико деценија у многим земљама, управљање природом, еколошким и социјалним функцијама шума постаје приоритетан циљ газдовања и као такав понекад надмашује производну као примарну функцију. Анализирајући стање површина шума, стање голети, угрожености од ерозије, пошумљавања као редовне шумарске активности и њеног утицаја на еколошка збивања и Републици Српској кандидат даје неке од важних закључака да: 1) површине подесне за пошумљавање и газдовање заузимају 208.152 ha или 21,2% од укупне површине шумског фонда Републике Српске, 2) посебан проблем шумарства Републике Српске представља површина крша у Херцеговини, који обухвата 174.662 ha ниског растиња и гарига, 3) да би се сачувала и ревитализовала земљишта брдско-планинских подручја, неопходна је примена пошумљавања као најефикасније антиерозионе мјере, 4) избор оптималне технике пошумљавања, избор адекватног садног материјала, с обзиром на специфичне микроклиматске услове на голетима првенствено зависи од еродиране или потенцијалне еродиране површине, 5) побољшањем структуре квалитета шума и повећањем њихове залихе директно се утиче на повећање економске вредности шума, 6) повећање површина под шумским културама, односно повећање шумских ресурса има огроман утицај на глобално кружење угљеника и повећање производне функције шума, 7) потребно је подизати нове шуме на површинама подесним за пошумљавање и газдовање и давати предност разноликости састава и старосне структуре шумских култура, 8) избор врста за пошумљавање врпчићи на основу усклађености биоеколошких особина врста и услова станишта а предност давати аутохтоним врстама дрвећа, 9) пошумљавањем и узгојем шумских култура, плантажа и венчачки подигнутих састојина треба се подстицати нега, заштита, обнова и очување шума, са јасним циљевима газдовања, 10) потребно је укључити редовне процене могућих еколошких и социолошких ефеката на и око подручја подизања нових шума, 11) еколошка безбедност нема граница и представља глобални проблем, задатак и обавезу, 12) газдовање шумом треба тежити ка економској одрживости истовремено водећи рачуна о еколошким, социолошким и оперативним трошковима производње осигуравајући потребне инвестиције за очување еколошке продуктивности

шуме, 13) у оквиру шумарства РС није довољно посвећена пажња развоју урбаног шумарства чије тежиште интереса је усмерено на остваривање добробити у еколошки-социјалном смислу, а његови главни задаци су побољшање животног простора, 14) у наредном периоду нужно је потребно задржати ниску емисију гасова стаклене баште, побољшати квалитет живота за сва бића, очувати природне екосистеме и наставити са процесом одрживог управљања природним ресурсима, повећати ниво енергетске ефикасности, односно од простора Републике Српске направити тзв „зелену економију“.

III Закључак Комисије

Мастер рад кандидата Гордана Милошевића под насловом: „Утицај пошумљавања на еколошку безбедност у Републици Српској“, у потпуности задовољава услове и критеријуме који су предвиђени за мастер радове.

У складу са наведеним, предлажемо Наставно – научном вијећу и Вијећу студијског програма мастер студија „Управљање безбедносним ризицима природних катастрофа“ Факултета безбедносних наука да прихвате позитивну оцену завршног мастер рада кандидата Гордана Милошевића, чиме би се стекли услови за јавну одбрану.

У Београду,
19. 06. 2020. год.

Комисија за оцену и одбрану мастер рада

1). проф. др Јасмина Гачић, Факултет безбедности Универзитета у Београду,
ментор.

Јасмина Гачић

2). доц. др Предраг Ђеранић Факултет безбедносних наука Универзитета у
Бањој Луци, предсједник комисије.

Предраг Ђеранић

3). доц. др Велибор Лалић, Факултет безбедносних наука Универзитета у
Бањој Луци, члан.

Велибор Лалић

4). доц. др Драгомир Јовичић, Факултет безбедносних наука Универзитета
у Бањој Луци, члан.

Драгомир Јовичић